

„Vízia postupov pri budovaní moderného pôdohospodárstva v horizonte 2035 so zameraním na potravinársky priemysel SR“

Ing. Štefan Adam, PhD., RNDr. Slávka Krížová, Ing. Milan Repka,
Ing. Martina Brodová, PhD., Mgr. Eva Uhrinčat'ová, PhD.

máj 2022

Strategický cieľ vízie

Vízia je vypracovaná na základe identifikácie problémových oblastí pôdohospodárstva, ktoré obmedzujú jeho rozvoj k modernému odvetviu

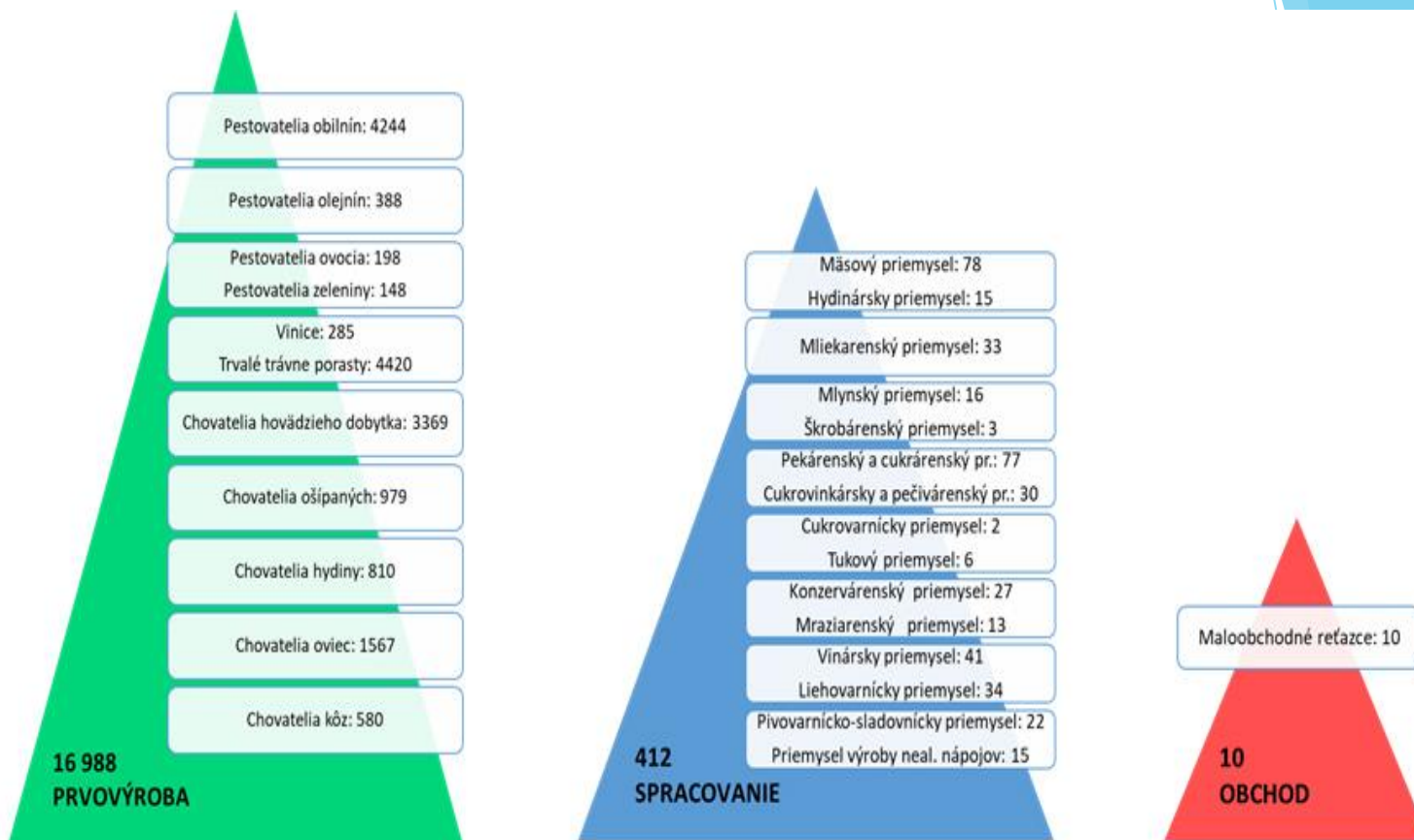
Strategický cieľ:

- **Zvýšenie konkurencieschopnosti a inovačného potenciálu slovenských poľnohospodárov, potravinárov a lesníkov - zvýšením kvality primárnej produkcie, stupňa jej spracovania, inovácií a pridanej hodnoty odvetvovo špecifických produktov pri zohľadnení udržateľnosti a starostlivosti o životné prostredie a klímu**

Kľúčové strategické oblasti

1. **Štrukturálna zmena rezortu** pôdohospodárstva zvýšením produktivity a efektívnosti primárnej produkcie a jej stupňa spracovania;
2. **Vytvorenie komplexných produktových línií** pre rozvoj inovačných kapacít integrujúcich prvovýrobu a spracovateľské odvetvia schopné zvyšovať miestnu pridanú hodnotu;
3. **Zefektívnenie prenosu poznatkov a inovácií** v línii výskum - vzdelávanie - aplikácia integráciou výskumných a vzdelávacích kapacít a podnikateľskej praxe;
4. **Implementácia nových postupov** vedúcich k udržateľnému hospodáreniu na pôde, biodiverzite, ochrane životného prostredia, manažovaniu klimatických zmien a k produkcii bezpečných potravín na lokálnej úrovni;
5. **Zastavenie a otočenie vývoja zahraničnoobchodnej bilancie Slovenska** zlepšením zhodnotenia domácej poľnohospodárskej produkcie

Udržateľný rozvoj agro - potravinárstva

Štruktúra a počet subjektov vo vybraných segmentoch potravinovej vertikály

Súčasný fungovanie dodávateľského potravinového reťazca sa vyznačuje značnými rozdielmi v ekonomickej sile, postavení a vyjednávacíj pozícii - **dominantnú pozíciu má obchod, charakterizovaný vysokou mierou koncentrácie, kým poľnohospodárska prvovýroba v dôsledku značnej atomizácie a veľkého počtu subjektov je v slabšej pozícii aj voči spracovateľskému priemyslu.**

Sebestačnosť SR

Komodita	Produkčná sebestačnosť 2019 v %	Potravina	Potravinová sebestačnosť 2019 v %
Hovädzie a teľacie mäso (hrubá domáca produkcia)	88,3	Hovädzie mäso	29,2
Bravčové mäso (hrubá domáca produkcia)	49,9	Bravčové mäso	32,3
Hydinové mäso (hrubá domáca produkcia)	64,7	Hydinové mäso	66,1
Konzumné vajcia v škrupine	88,5		
Mlieko kravské	82,5	Mlieko a mliečne výrobky	39,8
Obilniny spolu	161,9	Pšeničná múka	81,1
		Chlieb	40,2
		Pšeničné pečivo	31,2
Olejníny spolu	223,8	Jedlé oleje	3,4
Biely cukor	92,5		
Ovocie mierneho pásma	51,9	Spracované ovocie	9,0
Zelenina	74,9	Spracovaná zelenina	36,9
Víno	40,9		

Rozvoj odvetvia, vývoj produkcie, štrukturálne zmeny odvetvia

Objektivizované návrhy vertikál zakladajú rast prakticky všetkých vertikál s tým, že:

1. **Vertikály ovocia, zeleniny, vinohradníctva a produkcie vína** smerujú k významnému rastu, zväčšeniu rozmeru a zvýšeniu produkcie a produkčnej sebestačnosti po roku 2027, mierny rast v rokoch do 2027 s ohľadom na zotrvačnosť účinkov investícií v rokoch 2021-2025. V zásade navrhnuté projekty môžu priniesť rast na týchto vertikálach od 40% do 56% a významnú stabilizáciu.
2. **Vertikály chovu dobytky, produkcie mlieka, chovu ošípaných** smerujú k rastu, z toho vertikála ošípaných k významnému rozvoju obmedzovanom environmentálnymi limitmi. Vertikála ošípaných sa môže prejavovať rastom už v období do roku 2027. Ostatné vertikály budú rásť integrálne v súlade s komplexnými investičnými, podpornými a environmentálnymi opatreniami.
3. **Ostatné vertikály**, ktoré sa budú rozvíjať predovšetkým v nadväznosti na investičné možnosti a v závislosti od uplatnenia vedecko-technického pokroku, zlepšenia kvality vstupov a výstupov, s tým, že **všetky vertikály sú prorastové** predovšetkým s podporou selekčného tlaku v rastlinnej i živočíšnej výrobe.

Vplyv celkovej koncepcie rozvoja vertikál sa prejaví v raste poľnohospodárskej produkcie medzi 2021 a 2027 o 16% a medzi rokom 2027 a 2035 o cca 6-8%. Zníženie dynamiky v druhej perióde má svoj dôvod v dokončení projektov zeleniny, ovocia, vinohradov, ošípaných v prvej perióde.

Vertikály a ich možnosti rozvoja

Vertikály významne rozvoja schopné

Hrozno a spracovanie na víno

Ovocie a jeho spracovanie

Zelenina a jej spracovanie

Zemiaky a ich spracovanie

Chov oviec a spracovanie na mäso a mlieko

Koreniny

Ryby a ich spracovanie

Vertikály rozvoja schopné (vplyvy ŽP, štruktúra)

Výroba a spracovanie mlieka

Chov ošípaných a ich spracovanie

Pestovanie cukrovej repy a jej spracovanie

Výroba a spracovanie medu

Pestovanie a spracovanie olejní

Pestovanie a spracovanie obilnín

Chov hydiny a jej spracovanie

Chov hovädzieho dobytku a jeho spracovanie

Podporiť OOV

Obmedzený vznik OOV

Dopady realizácie koncepcie

Významne rozvoja schopné vertikály

Vertikála	Pož. investície do roku 2027 (v mil. €)	nárast 2027/2021	Predik. nárast produkcie	Predpokl. tržby z predik. rastu produkcie (v mil. €)	Vplyv na bilanciu zahr. obchodu (v mil. €)	Sebestačnosť 2027 (vrátane nárastu spotreby)
Zelenina	215	Prvovýroba	115 tis. t	35	35	<u>Produkčná</u> 74,9% >>> 85 %
	20	Spracovanie	10, 419 tis. t	5	4,5	neudáva sa
Ovocie	182	Prvovýroba	60 tis. t	24	24	<u>Produkčná:</u> 51,9% >>> 90%
	30	Spracovanie	3 000 t	3	4	neudáva sa
Hrozno - Víno	69	Prvovýroba	22 500 t	11	7,5	<u>Produkčná:</u> 40,9 >>> 85 %
	51	Spracovanie	15,75 tis. hl	32	1,5	<u>Potravinová:</u> 77 %
Σ	567,00			110,00	76,5	

Dopady realizácie koncepcie

Rozvoja schopné vertikály - časť po investíciách

Vertikála	Pož. investície do roku 2027 (v mil. €)	nárast 2027/2021	Predik. nárast produkcie	Predpokl. tržby z predik. rastu produkcie (v mil. €)	Vplyv na bilanciu zahr. obchodu (v mil. €)	Sebestačnosť 2027 (vrátane nárastu spotreby)
HD	20	Prvovýroba	2,3 tis. t jat.hm	6,3	37,3	Produkčná*: 80% >>> 88%
	70	Spracovanie	5,7 tis. t	35,1	26,5	Potravinová: 29% >>> 48%
Ošipané	298	Prvovýroba	26 tis. t jat. hm.	44,2	49,8	Produkčná*: 43% >>> 56%
	70	Spracovanie	9,7 tis. t	31,8	208,1	Potravinová: 32% >>> 46%
Mlieko	350	Prvovýroba	85 345 t	27,82	27,82	Produkčná*: 82,5 % >>> 89,4 %
	250	Spracovanie		17,28	45,16	Potravinová: 39,8 % >>> 45,6 %
Σ	1 058,00			162,50	394,68	

Sumár podpôr, stimulov a investičných potrieb potravinových vertikál

Vertikály	2022-2027 (návrh vertikál)	
	ročne (v mil. €)	5 rokov (v mil. €)
Živočíšna výroba - celkom	411,38 - 464,08	1 970,84 - 2 234,34
z toho investičné potreby	204,40 - 239,40	935,98 - 1 108,45
Rastlinná výroba - celkom	309,43	1 510,89
z toho investičné potreby	294,33	1 471,64
Spolu	720,81 - 773,51	3 481,73 - 3 745,23
z toho investičné potreby	498,73 - 533,73	2 407,62 - 2 580,09
Potreba financií pri 50 % kofinancovaní	249,37 - 266,87	1 203,81 - 1 290,04

Návrh kľúčových opatrení pre rozvoj oblasti do r. 2023

1. **Pripraviť a aplikovať model financovania podnikov a rozvojových projektov z cudzích zdrojov** s cieľom zabezpečiť udržateľný rast
2. **Bezodkladne využiť existujúce disponibilné finančné zdroje** na zabezpečenie podpory odstránenia investičného dlhu v poľnohospodárstve a potravinárstve
3. **Urýchliť proces prípravy legislatívy a budovania systému riadenia a eliminácie rizík**
4. **Vykonať urýchlene analýzu európskej a národnej legislatívy** k možnostiam zlepšenia vertikálnych a horizontálnych vzťahov s dôrazom na vytváranie organizácií výrobcov
5. **Prijatť strategické rozhodnutie o podpore predaja slovenských agropotravinárskych výrobkov**

Návrh kľúčových opatrení pre rozvoj oblasti do r. 2023

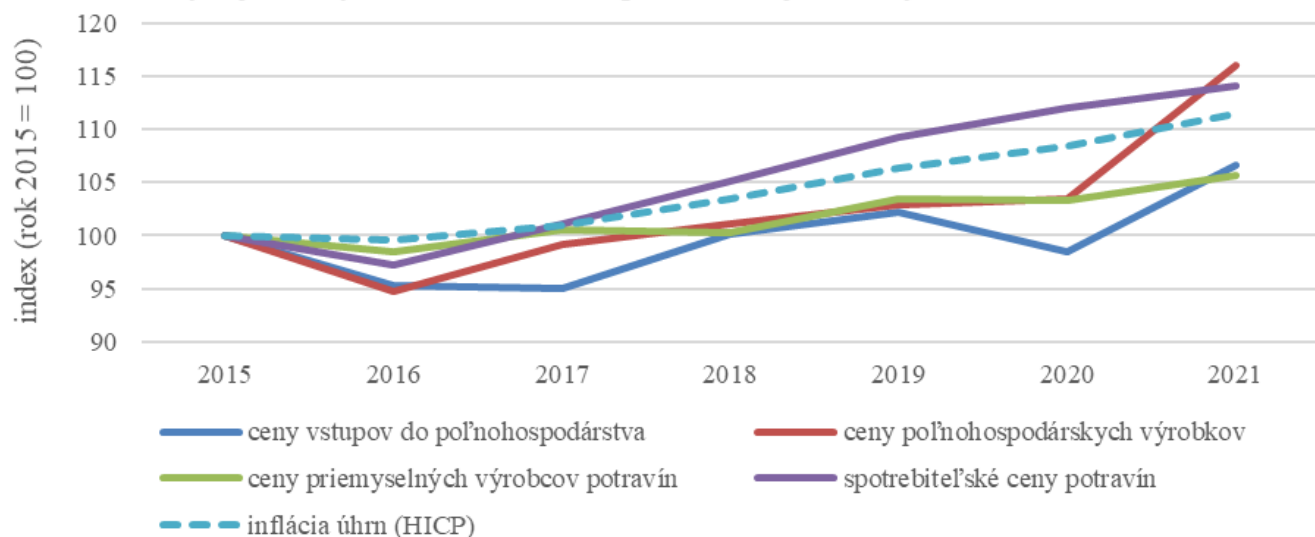
6. **Vypracovať analýzu a návrhy opatrení s cieľom posilnenia výroby a predaja farmárskych a regionálnych poľnohospodárskych produktov a potravín vrátane úpravy legislatívy**
7. **Vypracovať a realizovať koncepciu závlahového hospodárstva a manažmentu vody** v poľnohospodárskej krajine v nadväznosti na potreby sektora a klimatické zmeny
8. **Vykonať analýzu exportného potenciálu agropotravinárskeho sektora SR** a vypracovať návrh opatrení na zvýšenie efektívneho exportu slovenských agropotravinárskych produktov
9. **Rozpracovať návrh rozšírenia existujúcej vedecko - výskumnej základne** o chýbajúce, resp. nedostatočne podchytené oblasti vedy a výskumu pre vybrané výrobné sektory
10. **Zabezpečiť zjednodušenie zamestnávania sezónnych pracovníkov** ako základný predpoklad pre rozvoj poľnohospodárskej prvovýroby

Návrh kľúčových opatrení pre rozvoj oblasti do r. 2023

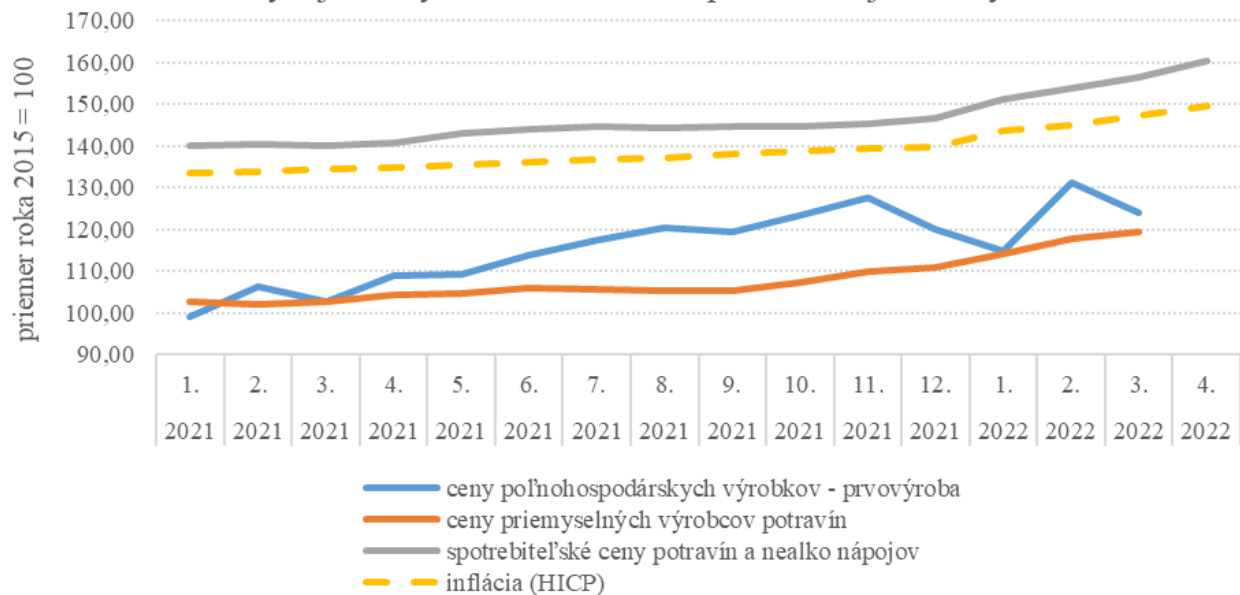
11. **Nastaviť štandardy kvality, bezpečnosti, čerstvosti a výsledovateľnosti pôvodu surovín** pre prevádzky v inštitucionálnom verejnom stravovaní; v spolupráci s kompetentnými orgánmi verejného zdravotníctva zvýšiť účinnosť kontroly kvality a bezpečnosti používaných potravín v segmente verejného stravovania; v rámci návrhu zákona o regionálnych odbytových centrách zapracovať systém dodávok domácich potravín do inštitucionálneho verejného stravovania na regionálnom princípe
12. **Vytvorenie súboru marketingových nástrojov v nadväznosti na navrhované legislatívne opatrenia** na vzdelávanie spotrebiteľov o potravinách a výžive so zameraním na zdravý životný štýl
13. **Vytvoriť podmienky na digitalizáciu, zdieľanie a manažment dát v rezorte** a navrhnuť optimalizáciu správy a procesov, orientované na komplexné služby zamerané na poskytovanie relevantných, aktuálnych a hodnoverných informácií v agrozozorte, zabezpečiť prepojenie databáz, registrov a ostatných zdrojových súborov pre zefektívnenie práce s dátami a ich verifikácie.

Súčasná situácia
Nárast cien vstupov
v poľnohospodárskej
prvovýrobe a výrobcov potravín

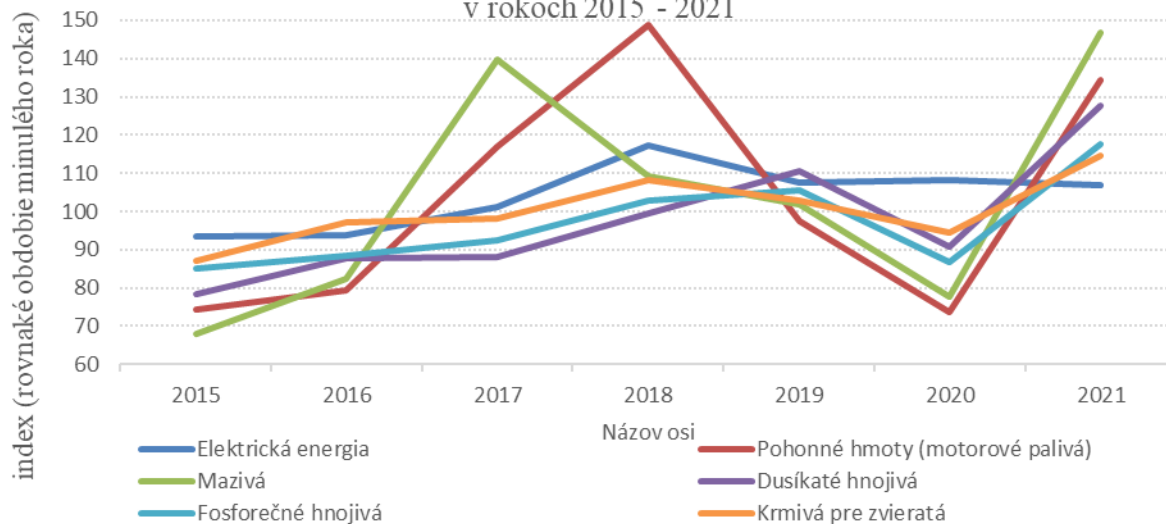
Vývoj cenových indexov v rámci potravinovej vertikály v rokoch 2015 - 2021

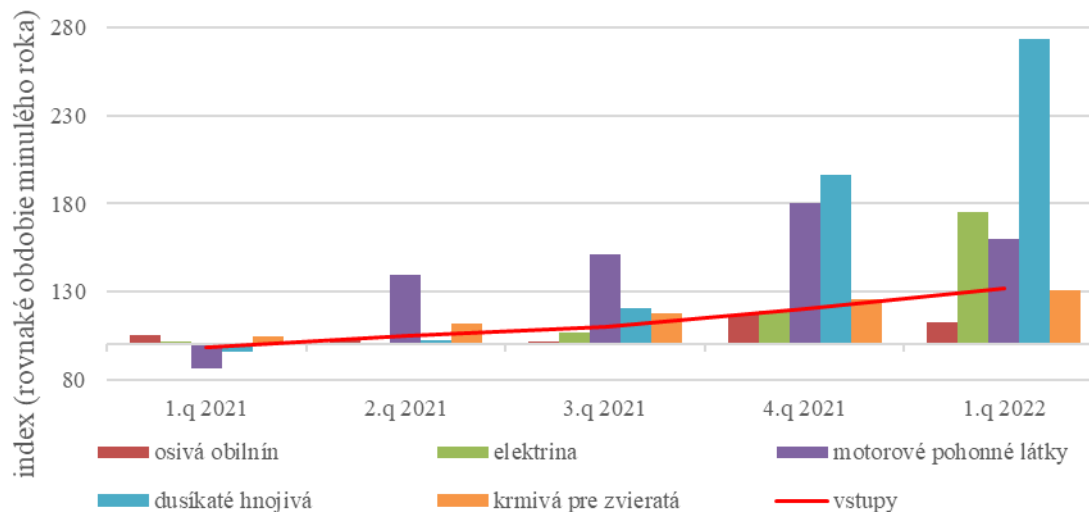
Vývoj cenových indexov v rámci potravinovej vertikály

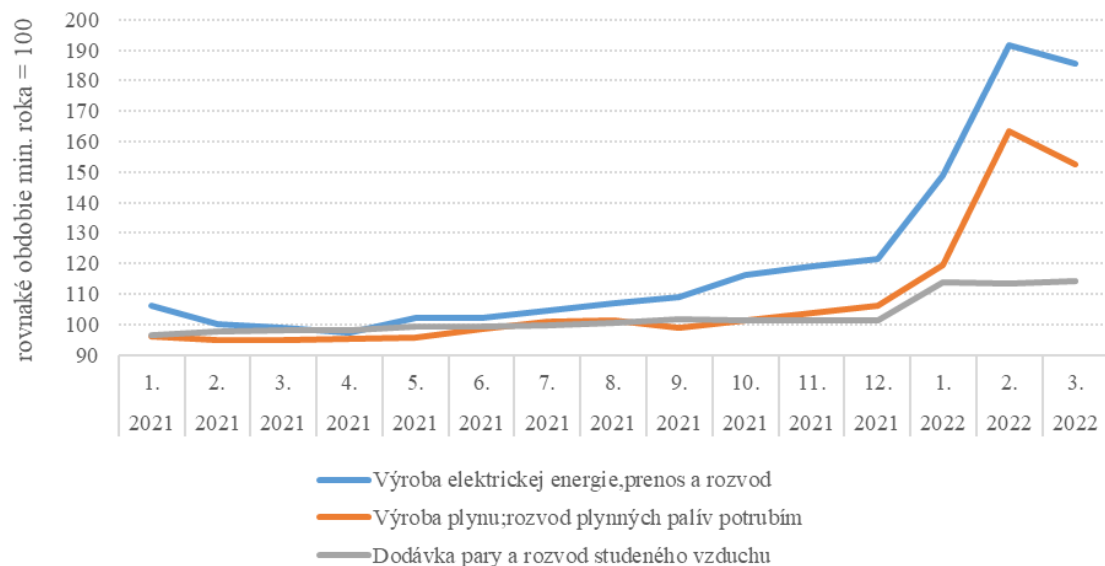
Vývoj cenových indexov vybraných vstupov do poľnohospodárstva v rokoch 2015 - 2021

Vývoj indexov cien dodávok do poľnohospodárstva v 1. - 4. štvrtroku 2021 a v 1. štvrtroku 2022

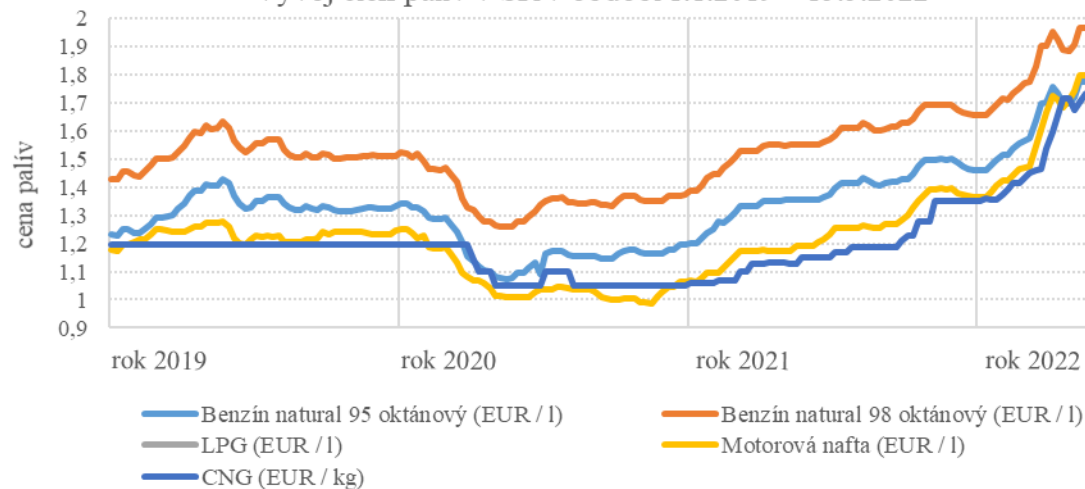

Vývoj indexov cien dodávok elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu

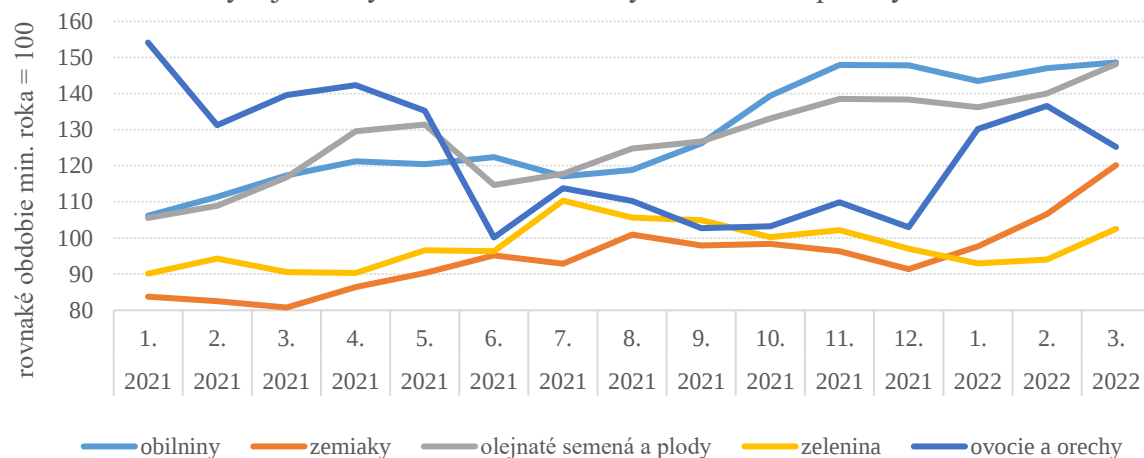

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube, Indexy cien priemyselných výrobcov podľa SK NACE Rev. 2 - tuzemsko - mesačne
 Údaje prezentujú indexy cien priemyselných výrobcov (ICPV), členené podľa klasifikácie SK NACE Rev. 2, bez dane z pridanej hodnoty a bez spotrebných daní.

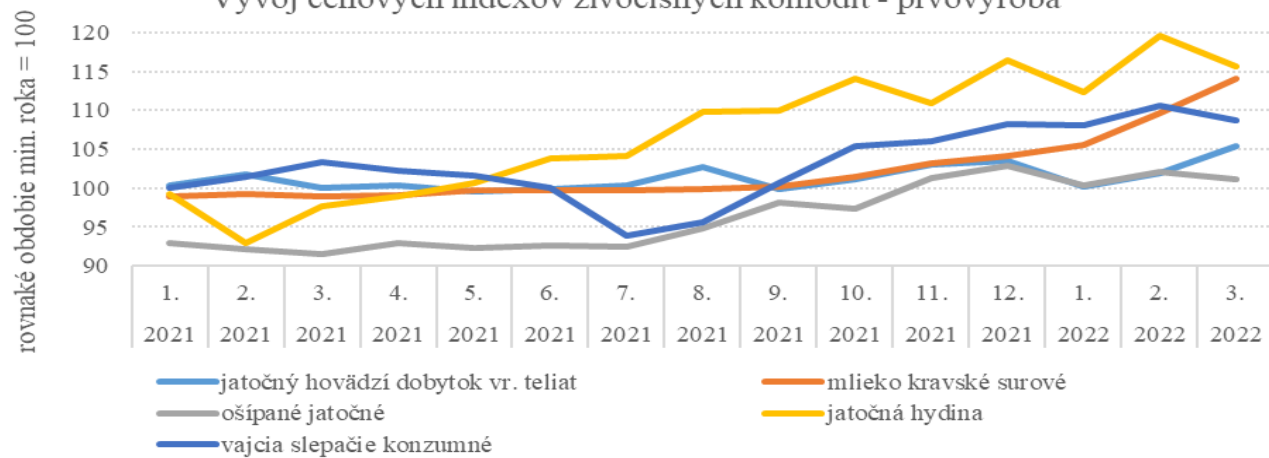
Vývoj cien palív v SR v období 1.1.2019 - 15.5.2022

Vývoj cenových indexov rastlinných komodít - prvovýroba

Vývoj cenových indexov živočíšnych komodít - prvovýroba

Prameň: ŠÚ SR, DATAcube

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube, Indexy cien priemyselných výrobcov podľa SK NACE Rev. 2 - tuzemsko - mesačne
 Údaje prezentujú indexy cien priemyselných výrobcov (ICPV), členené podľa klasifikácie SK NACE Rev. 2, bez dane z pridanej hodnoty a bez spotrebných daní.

Ďakujeme za pozornosť!